

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
Кадрове забезпечення адвокатури
(для бакалаврів)

Київ 2016

Підготовлено Професором кафедри управління безпекою, правоохоронної та антикорупційної діяльності інституту права імені Володимира Великого Заросилом В.О.

Затверджено на засіданні кафедри управління безпекою, правоохоронної та антикорупційної діяльності (протокол № 4 від 17. 11.16)

Схвалено Вченою радою Інституту права ім. Володимира Великого Міжрегіональної академії управління персоналом (протокол 12/1 від 01.12.2016)

Заросило В.О. Навчальна програма дисципліни **«Кадрове забезпечення адвокатури»** (для бакалаврів). – К.: МАУП, 2016 – с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план навчальної дисципліни, зміст дисципліни, питання для самоконтролю та список рекомендованої літератури

Пояснювальна записка

У системі органів, які здійснюють правозахисну діяльність, особливе місце належить адвокатурі, основним напрямом діяльності якої є правове забезпечення захисту прав і свобод людини, законних інтересів фізичних та юридичних осіб. Забезпечуючи охорону прав і свобод людини, адвокатура своєю діяльністю сприяє утворенню правової держави, і, по суті, гарантують правовий захист людини, що згідно з Конституцією України визнається найбільшою соціальною цінністю держави.

Фактично курс дисципліни **«Кадрове забезпечення адвокатури»** має мету - ґрунтовне опанування теоретичних положень матеріального і процесуального законодавства, пов'язаного з адвокатською діяльністю, вивчення норм чинного законодавства, що регулює діяльність цих правових інститутів, правильне розуміння правової природи адвокатури, її завдань, функцій, принципів. При вивченні курсу дисципліни **«Кадрове забезпечення адвокатури»** приділяється питанням підготовки адвокатів їх професійного становлення та діяльності у сфері захисту прав громадян. На сучасному етапі розвитку суспільства адвокатура тазом з нотаріатом є правозахисними органами в системі правоохоронних органів. Адвокатура - добровільне професійне громадське об'єднання. Адвокат за своєю правовою природою — вільна професія, звідси — громадський характер цього правозахисного інституту.

Для правильного розуміння завдань адвокатури, принципів, гарантій і організаційних форм адвокатської діяльності слід добре опанувати норми Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» прийнятого у 2012 році р., його значення щодо удосконалення діяльності адвокатури. Цим Законом на час його прийняття було суттєво розширено спектр професійних прав адвоката, вперше передбачено гарантії адвокатської діяльності, визначено таку форму організації адвокатської діяльності, як індивідуально (приватно) практикуючий адвокат. Цей Закон докорінно змінив роль і місце адвокатури в суспільстві, закріпив підвалини діяльності цього правозахисного інституту як дійсно незалежного. Відповідність Закону світовим стандартам адвокатської професії дала можливість адвокатурі України увійти рівноправним партнером у світове адвокатське співтовариство.

Проте питання становлення адвокатів, їх участь в різних процесах – це не проста підготовка юриста. Кожен адвокат має знати більше ніж суддя та прокурор, тільки в такому випадку адвокат може стаи професіоналом

Після вивчення дисципліни «**Кадрове забезпечення адвокатури**» студенти повинні знати:

- основні шляхи підготовки до адвокатської діяльності;
- орієнтуватися в системі адвокатури України;
- основні напрями діяльності адвокатів в кримінальному процесі та підготовки до участі в цьому процесі;
- систему участі адвокатів в цивільному процесі;
- підстави участі адвокатів в адміністративному та господарському процесах;
- основні питання професійної підготовки адвокатів;

Студенти після вивчення згаданої дисципліни повинні вміти:

- складати відповідні документи стосовно участі адвокатів в різних процесах;
- готувати адвокатські запити з дотриманням всіх процесуальних правил;
- систематизувати напрями підготовки адвокатів в Україні
- готувати відповідні організаційні документи, які стосуються діяльності адвокатів .

№	Назва модулю і теми	
Змістовий модуль 1 Загальні положення щодо адвокатури України		
1	Адвокатура України – історія та сучасний стан.	2
2.	Функції адвокатури	4
3	Адвокат у кримінальному процесі	2
4.	Процесуальний статус адвоката у цивільному провадженні	2
5	Участь адвокатів в адміністративному та господарському процесах	2
Змістовий модуль 2 Система підготовки кадрів адвокатури та підвищення ефективності їх роботи		
6	Основні вимоги до кадрового забезпечення адвокатури	2
7	Вимоги щодо освіти кандидатів на посади адвокатів, стажу практичної діяльності та інші відомості	2
8	Складання іспитів кандидатами на посади адвокатів та призначення на посади, отримання ліцензій на проведення адвокатської діяльності	2
9	Закінчення адвокатської діяльності та її припинення	2
10	Діяльність кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури	2
11	Перспективи підготовки кадрів для адвокатури та підвищення ефективності їх діяльності	2
	Всього	24

Плани лекцій

Змістовий модуль 1. Загальні положення щодо адвокатури України

Тема 1 Адвокатура України – історія та сучасний стан.

Історія зародження, розвитку і становлення інституту адвокатури в Україні. Поняття та сутність інституту адвокатури. Історичний шлях розвитку адвокатури в Україні. Організація сучасної адвокатури України. Принципи та організаційні форми діяльності адвокатури. Вимоги до професії адвоката. Професійні права і обов'язки адвоката. Дисциплінарна відповідальність адвоката. Роль захисника в судовому процесі. Участь захисника в кримінальних справах за призначенням. Особливості участі адвоката в цивільному процесі. Участь адвоката у виконавчому провадженні.

Література [1;3;6-11;15]

Тема 2 Функції адвокатури

Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». Адвокатські об'єднання Принципи адвокатської діяльності Адвокатська таємниця Адвокатська діяльність Гарантії адвокатської діяльності Надання юридичної допомоги Професійне право адвоката. Обов'язки адвоката
Література [1;3;6-11;15]

Тема 3 Адвокат у кримінальному процесі

Правовий статус захисника в кримінальному процесі
Порядок допуску адвоката до участі в кримінальній справі
Правова позиція захисника і підзахисного та проблема їх колізій
Проблеми діяльності адвоката при самообмові
Адвокатське провадження (дос'є) і планування захисту
Практичні завдання адвоката-захисника на досудовому слідстві
Психологічні аспекти адвокатської захисної діяльності
Алгоритм захисту при судовому розгляді кримінальних справ

Література [1;3;6-11;15]

Тема 4 Правовий статус адвоката у цивільному провадженні

Правові аспекти участі адвоката у цивільному процесі. Процесуальні особливості участі адвоката у цивільному процесі. Особливості діяльності адвоката на різних стадіях цивільного процесу. Права та обов'язки представника під час перевірки законності та обґрунтованості судових постанов. Участь адвоката у різних видах проваджень цивільного судочинства.

Література [1;3;6-11;15]

Тема 5 Участь адвокатів в адміністративному та господарському процесі

Поняття господарського процесу. Стадії господарського процесу. Господарське процесуальне право (предмет, метод, система, джерела, правовідносини). Господарське процесуальне право як юридична наука і навчальна дисципліна. Принципи господарського процесуального права. Участь адвоката у господарському процесі. Особливості адміністративного судового процесу.

Література [1;3;6-11;15]

Змістовний модуль 2 Система підготовки кадрів адвокатури та підвищення ефективності їх роботи

Тема 6 Основні вимоги до кадрового забезпечення адвокатури

Повноваження адвоката у адміністративному процесі. Основні вимоги до кадрового забезпечення адвокатури. Основні вимоги для адвоката. Освіта адвоката. Стаж роботи адвоката в якості помічника адвоката чи на іншій посаді. Кваліфікаційний іспит. Стажування адвокатів. Присяга адвокатів.. Набуття права на заняття адвокатською діяльністю. Організаційні форми адвокатської діяльності

Література [1;3;6-11;15]

Тема 7 Вимоги щодо освіти кандидатів на посади адвокатів, стажу практичної діяльності та інші відомості

Поняття юридичної освіти. Підготовка кандидатів на посади адвокатів Володіння державною мовою. Стажування адвокатів та його особливості. Підстави несумісності для зайняття посади адвокатів. Присяга адвокатів та її підписання і зберігання. Отримання свідоцтва про зайняття адвокатською діяльністю

Література [1;3;6-11;15]

Тема 8 Складання іспитів кандидатами на посади адвокатів та призначення на посади, отримання ліцензій на проведення адвокатської діяльності

Допуск до складання кандидатського іспиту. Система кандидатський іспитів. Завершення іспиту та перевірка його результатів. Посвідчення про завершення іспитів. Перескладання іспитів в разі

незадовільної оцінки. Строк дії посвідчення про складання іспитів кандидатів на посади адвокатів
Література [1;3;6-11;15]

Тема 9 Закінчення адвокатської діяльності та її припинення

Загальні підстави для зупинення права на заняття адвокатською діяльністю. Накладення адміністративного стягнення як підстава для зупинення права на заняття адвокатською діяльністю. Органи що виносять рішення про зупинення заняття адвокатською діяльністю. Загальні підстави для припинення заняття адвокатською діяльністю. Поновлення права на заняття адвокатською діяльністю. Дисциплінарна відповідальність адвокатів

Література [1;3;6-11;15]

Тема 10 Діяльність кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури

Загальні умови дисциплінарної відповідальності адвоката. Підстави для дисциплінарної відповідальності адвоката. Порухення дисциплінарної справи. Розслідування порушень, які вчинені адвокатом. Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатів та напрями її діяльності. Правомочність рішень Кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатів Оскарження рішень Кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатів Припинення діяльності Кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатів

Література [1;3;6-11;15]

Тема 11 Перспективи підготовки кадрів для адвокатури та підвищення ефективності їх діяльності

Перспективи реформування Національної асоціації адвокатів України. Пропозиції щодо плану заходів НААУ. Стратегічна комунікація в сучасній адвокатурі. Пріоритети роботи НААУ і РАУ сьогодні Нові напрями реформування

Література [1;3;6-11;15]

Питання для самоконтролю

1. Загальні положення щодо адвокатури України
2. Адвокатура України, її місце в суспільному житті.
3. Конституційний статус адвокатури
4. Адвокатура — правова інституція, яка виконує важливу суспільну функцію — правове забезпечення захисту прав і свобод людини.
5. Адвокатура як основний орган захисту прав громадян у судах.
6. Адвокатура України як самостійна недержавна структура в системі правоохоронних органів
7. Роль адвокатури у забезпеченні пріоритетного напрямку державної діяльності.
8. Відповідність принципів діяльності української адвокатури світовим стандартам адвокатської професії.
9. Спілка адвокатів України.
10. Завдання, принципи та організаційні форми діяльності адвокатури. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» 2012 року
11. Завдання адвокатури:
12. Організація і принципи діяльності адвокатури, спектр професійних прав адвокатів, гарантії адвокатської діяльності.
13. Правова природа адвокатури.
14. Компетенція кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури, їх повноважень і ролі у формуванні професійного адвокатського корпусу.
15. Гарантії правового статусу адвоката у кримінальному провадженні
16. Загальні питання правового статусу адвоката-захисника у кримінальному провадженні.
17. Завдання захисту, основні засади його здійснення адвокатом-захисником, його права та обов'язки.
18. Порядок запрошення та призначення адвоката-захисника, відмова від його допомоги

та його заміна.

19. Обов'язкова участь адвоката-захисника у кримінальному провадженні та порядок його призначення.

20. Обставини, що виключають участь у кримінальній справі адвоката-захисника.

21. Порядок усунення адвоката-захисника від участі у справі.

22. Адвокат — представник потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача.

23. Правова позиція адвоката-представника у досудовому слідстві та у судовому розгляді справи, його основна мета при здійсненні представництва, права та обов'язки.

24. Момент і порядок допуску адвоката представника у провадженні досудового слідства у кримінальній справі.

25. Особливості участі адвоката-представника у судовому розгляді справи.

26. Процесуальний статус адвоката у цивільному провадженні та його гарантії

27. Правові підстави участі адвоката у цивільному провадженні.

28. Права та обов'язки адвоката — представника позивача, відповідача, третіх осіб.

29. Обставини, що виключають участь адвоката у цивільному судочинстві.

30. Адвокат — представник у процесі підготовки цивільної справи до судового розгляду, розробка і відстоювання правової позиції.

31. Надання правової допомоги відповідачу.

32. Обґрунтування невизнання або часткового визнання позову.

33. Адвокат — представник третіх осіб.

34. Участь адвоката-представника у судовому засіданні.

35. Повноваження адвоката на здійснення процесуальних дій у цивільному провадженні.

36. Колізія позиції адвоката-представника і довірителя.

37. Відмова адвоката від ведення справи.

38. Надання допомоги довірителю щодо участі в судовому розгляді справи, в судових дебатах, складання апеляційної скарги.

39. Участь адвоката в апеляційному розгляді цивільної справи та касаційному її оскарженні.

40. Правові підстави участі адвоката в цивільній справі.

41. Складання позовної заяви.

42. Структура і зміст позовної заяви.

43. Підготовка і представлення письмових доказів разом із позовною заявою.

44. Гарантії участі адвокатів в адміністративному та господарському процесі

45. Реалізація адвокатом права на апеляційне і касаційне оскарження судових рішень у кримінальному провадженні.

46. Передбачене кримінально-процесуальним законодавством право подання апеляції, порядок і строки апеляційного оскарження.

47. Участь і права адвоката при розгляді справ за апеляцією.

48. Касаційне провадження.

49. Судові рішення, які можуть бути оскаржені адвокатом у касаційному порядку.

50. Суди, які розглядають касаційні скарги.

51. Строки та порядок касаційного оскарження.

52. Рух справи в касаційній інстанції, порядок доповнення, зміни і відкликання касаційної скарги.

53. Адвокат як процесуальний представник апеляційного і касаційного оскарження судових рішень у цивільних справах.

54. Право апеляційного оскарження у цивільній справі; строки апеляційного оскарження, форма і зміст апеляційної скарги; порядок внесення апеляційної скарги; доповнення, зміни до апеляційної скарги; участь у розгляді справи судом апеляційної інстанції; підстави для відхилення апеляційної скарги.

55. Право касаційного оскарження судового рішення адвокатом як процесуальним представником.

56. Строки і порядок подачі касаційної скарги; порядок розгляду справи за касаційною скаргою судом касаційної інстанції; порядок відхилення касаційної скарги.

57. Проблемні питання адвокатської діяльності на сучасному етапі та дотримання гарантій такої діяльності

58. Загальна характеристика правил адвокатської етики, їх значення для удосконалення

діяльності адвокатури.

59. Основні принципи адвокатської етики, їх характеристика.

60. Відносини адвоката з клієнтом як важлива умова забезпечення етичних норм у діяльності адвокатури.

61. Відносини адвоката із судом та іншими учасниками судового процесу. Відносини між адвокатами, дотримання норм адвокатської етики у громадській, науковій та публіцистичній діяльності адвокатури.

62. Адвокатське об'єднання як суб'єкт відносин щодо забезпечення дотримання правил адвокатської етики.

63. Відповідальність за порушення правил адвокатської етики.

64. Проблемні питання адвокатської діяльності на сучасному етапі. Необхідність створення професійної асоціації адвокатів.

65. Подолання не виправданої конкуренції в галузі представництва юридичних послуг.

66. Неналежне дотримання правоохоронними органами професійних прав адвокатів, інші проблемні питання, пов'язані із взаємодією адвокатури з державою.

67. Система гарантій адвокатської діяльності в Україні

68. Загальні поняття гарантії адвокатської діяльності

69. Права та обов'язки адвокатів.

70. Дотримання прав та обов'язків адвокатів

71. Система гарантій діяльності адвокатів

72. Гарантії діяльності адвокатів в кримінальному процесі.

73. Імунітет адвокатів під час перебування в кримінальному процесі.

74. Професійні права честь та гідність адвокатів та їх захист

75. Заборона будь-яких втручань і перешкоди здійсненню адвокатської діяльності.

76. Охорона державою життя, здоров'я, честі і гідності адвоката та членів його сім'ї, їх майна, а також установлення законом відповідальності за посягання на них.

77. Заборона втручання у приватне спілкування адвоката з клієнтом.

78. Заборона втручання у правову позицію адвоката.

79. Заборона ототожнення адвоката з клієнтом.

80. Організація діяльності адвокатів в кримінальному процесі у сфері збирання доказів

81. Нормативне забезпечення діяльності захисника у процесі збирання доказів та гарантії такої діяльності.

82. Допустимість доказів.

83. Види доказів, які має право збирати адвокат

84. Межі збирання доказів

85. Погодження сторін щодо допустимості доказів.

86. Ознайомлення всіх учасників процесу з доказами.

87. Надання доказів підозрюваними, обвинуваченими

88. Поняття компетенції адвокатів у цивільному процесі

89. Правові основи статусу адвоката-представника в цивільному процесі.

90. Особи, які можуть бути представниками в суді

91. Адвокати-представники, які призначаються судом

92. Повноваження адвоката-представника в цивільному процесі і порядок їх оформлення.

93. Вироблення позиції у справі.

94. Проблема доказування в цивільному процесі

95. Особливості вироблення і реалізації позиції по цивільній справі

96. Проблеми доказування в цивільному процесі

97. Система адвокатської діяльності у цивільному процесі у сфері збирання доказів

98. Виступ адвоката в судовому засіданні у цивільному процесі

99. Пояснення сторін

100. Дебати сторін у цивільному процесі.

101. Використання системи затягування справи у цивільному процесі

102. Виступ адвоката у вищій судовій інстанції

103. Участь адвокатів в адміністративному процесі та гарантії такої участі

104. Особливості адміністративного процесу.

105. Відмінність адміністративного права процес від кримінального та цивільного процесів

106. Особливості участі адвокатів в адміністративному процесі

107. Нормативні документи, які визначають участь адвокатів у адміністративному процесі.
108. Представництво в адміністративному процесі.
109. Особливості представництва в адміністративному процесі.
110. Квасісудовий адміністративний процес та участь адвокатів в такому процесі.
111. Оскарження рішення в адміністративній справі у вищих інстанціях. Практична діяльність адвокатів в позасудовому адміністративному процесі
112. Організація участі адвокатів в господарському процесі та її особливості
113. Особливості представництва у господарському процесі.
114. Джерела господарського процесу.
115. Господарські суди в Україні та їх структура.
116. Відмінність діяльності адвокатів в господарському процесі від кримінального та цивільного процесів.
117. Дебати сторін в господарському процесі.
118. Докази і доказування в господарському процесі.
119. Представництво в суді першої інстанції.
120. Представництво в апеляційній інстанції
121. Адвокат та помічник адвоката, гарантії їх діяльності
122. Поняття адвокат та помічник адвоката.
123. Вимоги до помічника адвоката.
124. Гарантії діяльності помічника адвоката.
125. Види адвокатської діяльності.
126. Професійні права та обов'язки адвоката.
127. Гарантії адвокатської діяльності.
128. Дисциплінарна відповідальність адвоката.

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Конституція України // Уряд. кур'єр. — 1996. — 13 лип.
2. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 27, ст.282
3. Закон України "Про судоустрій та статус суддів» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 41-42, № 43, № 44-45, ст.529)
4. Про деякі заходи щодо підвищення рівня роботи адвокатури: Указ Президента України від 30 вересня 1999 р. № 1240-99.
5. Цивільний процесуальний кодекс України від 1 вересня 2005 р.
6. Цивільний кодекс України від 1 січня 2004 р.
7. Кримінально-процесуальний кодекс України із змінами від 21.06.01.
8. Сімейний кодекс України від 1 січня 2004 р.

2. Додаткова

9. Комаров В. В., Баранкова В. В. Нотаріат і нотаріальний процес: Посіб. для студ. вищ. навч. закл. — Харків: Консум, 1999.
10. Правила адвокатської етики / Вища кваліфікаційна комісія адвокатури при Кабінеті Міністрів України, Спілка адвокатів України, Ін-т адвокатури при Київському університеті ім. Тараса Шевченка. — К., 1995.
11. Право людини на правосуддя (Судове право України): Навч. посіб. — К.: МАУП, 2003. Святоцький О. Д., Медведчук В. В. Адвокатура. Історія і сучасність. — К.: Ін Юре, 1997.
12. Семаков Г. С., Кондракова С. П. Нотаріат в Україні: Курс лекцій. — К.: МАУП, 2001.
13. Суд, правоохоронні та правозахисні органи України: Навч. посіб. — К.: Юрінком Інтер, 2002.
14. Шевчук П. І. Апеляційне та касаційне оскарження судових рішень: Наук.-практ. комент. — К.: МАУП – 2015

15. Адвокатура в Україні // Бюлетень законодавства і юридичної практики. – 2000. - №4.
і. Азаров Ю. Що заважає адвокатурі працювати злагоджено // Право України. – 1998, №1. –с. 38-41. нуфрієв М. І. та ін. Соціально-правовий захист працівників органів внутрішніх справ України. – Харків.: Видавництво Університету внутрішніх справ, 2000.
16. Афанасьєв В. Щодо регулювання виконавчого провадження // Право України. – 1994. №9. – с. 10.
17. Бондаренко І. Судова система України та її реформування в сучасних умовах // Право України. – 2002. - №8. – с. 37-39.
18. Бондаренко І. Правоохоронна діяльність і правоохоронні органи: поняття та ознаки // Право України. – 2003. - № 4. – с. 18-21.
19. Бородін М. Участь прокурора в цивільному процесі // Право України. – 1999. - №11. – с. 52.
20. Бойко В. Ф. Перебудову роботи судової системи необхідно здійснити у напрямі посилення захисту прав та інтересів громадян // Вісник Верховного Суду України. – 2001. - №3. – С.2-4.
21. Бринцев В. Д. Поєднання одноособової і колегіальної форм правосуддя в кримінальному процесі. – Право України. – 1995. - №7. – с.23-25.